

Skript

HISTORISCH TIJDSCHRIFT

Recensie: Kanaalconnecties

Auteur: Timo Vlieger

Verschenen in *Skript Historisch Tijdschrift*, jaargang 46.3, 61-62.

©2024 Stichting Skript Historisch Tijdschrift, Amsterdam

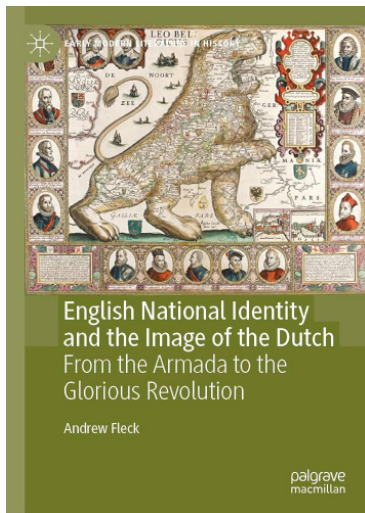
ISSN 0165-7518

Skript Historisch Tijdschrift is een wetenschappelijk blad dat viermaal per jaar verschijnt. De redactie, bestaande uit studenten en pas afgestudeerden, wil bijdragen aan actuele historische debatten, en biedt getalenteerde studenten de kans om hun werk aan een breder publiek te presenteren.

RECENSIE

KANAALCONNECTIES

Timo Vlieger

***English national identity and the image of the Dutch.
From the Armada to the Glorious Revolution***

Andrew Fleck

(Palgrave Macmillan Cham 2024)

ISBN: 978-3-031-42912-5

Paperback, €39,99

343 pagina's

Onze overburen van het Kanaal beschouwen zichzelf als uniek. Van voetbal tot parlementaire democratie, de Britten denken soms dat alles van eigen bodem is – vaak onterecht. Zo had Prins Willem III (1650 – 1702) een hoofdrol in de door de Engelsen gelauwerde *Glorious Revolution* (1688 – 1689), vaak gezien als de ultieme overwinning van het parlement. Het is echter niet de enige episode waarbij de Nederlanders een rol speelden bij een Engelse historische ontwikkeling, aldus Andrew Flecks boek *English national identity and the image of the Dutch*. Voor Fleck zijn zulke cultuurstudies geen onbekend terrein, aangezien hij als docent aan The University of Texas at El Paso gespecialiseerd is in vroegmoderne Britse literatuur en cultuur.

Zoals de titel van zijn werk al suggereert, legt Fleck een identiteit bloot die gevormd is door de Nederlanders – het is de zeventiende-eeuwse rivaliteit tussen de twee staten die de beide landen gevormd heeft. In dit opzicht is Fleck niet heel vernieuwend; er zijn talloze werken te vinden waarin nationale identiteit als het resultaat van een dualistisch wij-en-zijbeeld gevormd is. Deze nieuwigheid ontbreekt ook wanneer Fleck zich niet afzet tegen andere auteurs, en hij slechts enkele pagina's wijdt aan de historiografie rondom Engelse nationale identiteit. Het argument waar Fleck zich achter lijkt te scharen, is dat het vroegmodern Engeland een unicum

is, omdat er al over een natiestaat gesproken kan worden ten tijde van de zestiende eeuw. Hiermee zet Fleck zijn werk in lijn met onder andere de sociologe Liah Greenfeld, wiens *Nationalism: five roads to modernity* (1992) beargumenteerde dat de oorsprong van een nationaal idee te vinden is in de vroegmoderne tijd. Dit is niet bepaald een nieuw concept en Fleck brengt met zijn werk dus ook niet echt een vernieuwing.

Toch mag dit het boek niet schaden; Fleck weet een gedetailleerd beeld te schetsen van de manier waarop de vroegmoderne Nederlanders en Engelsen over elkaar schreven in hun literaire werken. In dit opzicht is Fleck misschien toch een vernieuwende kracht binnen de Angelsaksische wereld, omdat hij Nederlandstalige bronnen ter hand neemt. In zes hoofdstukken gebruikt Fleck Engelse literatuur en toneel om de veranderende relatie tussen Engeland en de Republiek te schetsen. Van een Elizabethaans gedicht over de Lage Landen onder bescherming van de Engelse troon, tot een toneelstuk dat nauwelijks een eeuw later een Engeland schetst dat spijt heeft van haar interventie in de Opstand, Fleck maakt gebruik van een breed scala aan bronmateriaal.

Een van de interessantste delen van het werk is hoofdstuk vier, waarin Fleck schrijft over het toneelstuk *The tragedy of Sir John Van Olden Barnavelt* (1619). Het toneelstuk is slechts drie maanden na diens executie opgevoerd en schetst niet alleen het conflict tussen Prins Maurits (1567 – 1625) en Johan van Oldenbarnevelt (1547 – 1619), maar gebruikt dit conflict als spiegel voor de Engelse maatschappij. Zo zou Barnavelts gepassioneerde afwijzing van Orangistische autoriteitstrekjes bekend moeten hebben geklonken voor het Engelse publiek, gezien de strijd tussen koning Jacobus I (1566 – 1625) en zijn Engelse parlement. Dat Maurits een potentieel tirannieke Jacobus moest voorstellen, merkte ook de censor – Fleck beschrijft in saillant detail de vele notities die de *Master of the Revels* en de bisschop van Londen maakten toen zij het manuscript nakaken. Van *'I like not this'* bij een passage schrijven tot hele zinnen doorstrepen, het is duidelijk dat de Engelse autoriteiten parallellel zagen in deze machtsstrijd. De meest radicale stukken moesten dus weg, waaronder een passage dat het publiek met de woorden *'apply this'* tot actie op zou roepen.

Het is jammer dat Fleck vrij oppervlakkig blijft bij het schetsen van de historische contexten van deze werken. Dit is op zich begrijpelijk, aangezien hij voor een Engelstalig publiek schrijft dat waarschijnlijk niet goed bekend is met de Nederlandse geschiedenis. Daarnaast draait het werk voornamelijk om de primaire bronnen. Deze primaire bronnen lijken zorgvuldig gekozen en worden in groot detail behandeld door Fleck. Het is fascinerend om de manier te zien waarop Nederlandse ontwikkelingen worden weergegeven in een buitenlandse context.

Onlangs deze randkritieken leest het werk bijzonder goed weg en heeft het uiterst fascinerend bronmateriaal. Het is daarom erg jammer dat het werk abrupt stopt in 1688. De Glorious Revolution komt slechts beknopt aan bod in de conclusie, en het zou juist interessant zijn geweest om te zien hoe Engelse schrijvers omgaan met hun plotselinge dynastieke verbintenis met de Republiek. Ik had graag gezien hoe Fleck dit zou hebben behandeld – wellicht is deze connectie met onze kanaalburen een idee voor een vervolgdeel.

Timo Vlieger studeert British Studies aan de Humboldt-Universität zu Berlin, met een focus op internationale politiek, geschiedenis en rechten. Eerder specialiseerde hij zich in erfgoedkunde, koningshuisgeschiedenis en educatie aan de Universiteit van Amsterdam.